

**UCHWAŁA NR LI/337/2022
RADY GMINY ŁĄDEK**

z dnia 20 kwietnia 2022 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy
Łądek na lata 2018-2021 z realizacji w latach 2018-2021**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022r. poz. 559 ze zm.) oraz art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2021 poz. 710 ze zm.) , Rada Gminy Łądek uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie Wójta Gminy Łądek z realizacji w latach 2018-2021 Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Łądek na lata 2018-2021 stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
GMINY ŁĄDEK NA LATA 2018 -2021
za okres 2018-2021**

Niniejsze sprawozdanie odnosi się do dokumentu Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Łądek na lata 2018-2021, przyjętego Uchwałą NR LXVI/370/18 RADY GMINY ŁĄDEK z dnia 6 września 2018 r. w sprawie przyjęcia "Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Łądek na lata 2018-2021".

Zgodnie z ustawą o Ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 2187 zpóźn. zm.) z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Wójt sporządza sprawozdanie, które przedstawia Radzie Gminy. Z racji przyjęcia programu w roku 2018, sprawozdanie końcowe obejmuje wszystkie lata jego obowiązywania - od roku 2018 do roku 2021.

Nadrzędnym celem *Programu opieki nad zabytkami gminy Łądek na lata 2018-2021* było ukierunkowanie działań samorządu gminnego na poprawę stanu zachowania i utrzymania zasobów dziedzictwa kulturowego gminy. Szczegółowe cele wynikają z ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Cele te określone zostały następująco:

- włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju,
- uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej,
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania,
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego,
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami,
- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystywaniem tych zabytków,

Stan ewidencyjny zabytków

Zgodnie z art. 22, ust. 4 i 5 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, gmina prowadzi Gminną Ewidencję Zabytków w formie kart adresowych zabytków znajdujących się na jej terenie.

Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków

Do gminnej ewidencji wpisane są 84 zabytki nieruchome z terenu Gminy Łądek.

Zabytki ruchome wpisane do rejestru zabytków

Na terenie gminy Łądek do rejestru zabytków wpisane są cztery zespoły zabytków ruchomych oraz jeden zabytek ruchomy pojedynczy stanowiące wyposażenie obiektów sakralnych.

Wystrój i wyposażenie kościoła parafialnego św. Mikołaja w Łądku wpisane do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego pod nr rejestru 449/Wlkp/B decyzją z dnia 8 września 2016 r. – ogółem 40 pozycji w skład wystroju i wyposażenia wchodzi m.in. ołtarz główny, barokowo-klasycystyczny z ok. 1800 t., ołtarz boczny p.w. św. Rodziny w transepcie zachodnim, ołtarz boczny p.w. św. Anny Samotrzeciej w transepcie wschodnim, ołtarz boczny p.w. św. Barbary, rokoko, 4 ćw. XVIII w., ołtarz boczny p.w. św. Serca Jezusa, rokoko, 4 ćw. XVIII w., ambona, rokoko, 2 poł. XVIII w., chrzcielnica, rokoko, 2 poł. XVIII w., prospekt organowy wraz z instrumentem 11-głosowym z 1905 r.

Obiekty ruchome wchodzące w skład wyposażenia kościoła parafialnego p.w. św. Jana Chrzciciela w Ciężeniu wpisane do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego pod nr rejestru 91/B decyzją z dnia 23 czerwca 1971 r. w ilości 23 pozycje. Wymienione zostały m.in. ołtarz główny drewniany rokokowy z około 1760 roku, ołtarz boczny w kaplicy pld. Rokokowy z około 1760r., ołtarz boczny w kaplicy pln. rokokowy z około 1760 r., ambona drewniana, rokokowa z końca XVIII wieku. Obiekty ruchome znajdujące się w dawnym pałacu biskupim w Ciężeniu wpisane do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego pod nr rejestru 54/B decyzją z dnia 5 marca 1971 roku. Wyróżniono fronty elewacji ogrodowe pałacu , styl rokokowy z około 1760 r.

Wyposażenie kościoła p.w. NMP i św. Mikołaja i klasztoru pocysterskiego, ob. Wyższego Seminarium Duchowego Towarzystwa Salezjańskiego w Łądzie nad Wartą, wpisane do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego pod nr rejestru 328/Wlkp/B decyzją z dnia 01.03.2014 r., ogółem 149 pozycji. Wyposażenie kościoła to m.in. ołtarz główny, barokowy z końca XVII wieku, ołtarz w transepcie drewno rzeźbione, barokowy z początku XVIII wieku, ołtarz św. Jana Bosko stiukowy, architektoniczny, barokowy z 1730 roku, ołtarz św. Bernarda - stiukowy, architektoniczny, barokowy z 1730 roku, ołtarz św. Franciszka, barokowy z 1 połowy XVIII wieku, ołtarz iluzjonistyczny – tynk i fresk, barokowy wykonany w połowie XVIII wieku, ołtarz św. Antoniego barokowy z połowy XVIII wieku, ołtarz św. Barbary barokowy z połowy XVIII wieku. Wyposażenie Klasztoru to m.in. Portal elewacji wschodniej klasztoru – barokowy z 1 połowy XVII wieku, portal elewacji zachodniej – barokowy z 1 połowy XVIII wieku, portal elewacji północnej skrzydła zachodniego, barokowy z 1 połowy XVIII wieku, krużganki – nakryte sklepieniem krzyżowo-żebrowym, Obrazy z historii Zakonu Cystersów. Rzeźba św. Wawrzyńca, XIX – wieczna, drewniana, polichromowana o charakterze ludowym znajdująca się w miejscowości Samarzewo wpisana do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego nr B-43/4 decyzją z dnia 27.11.1985 r.

Stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków

Na terenie gminy Łądek znajduje się następujące stanowisko archeologiczne: grodzisko pierścieniowate wpisane do rejestru zabytków pod numerem rejestru 755/A z dnia 06.11.1969 r., przepisane do księgi rejestru województwa wielkopolskiego pod numerem 32/Wlkp/C z dnia 23.02.2011 r.

Stanowiska archeologiczne o własnej formie krajobrazowej

Na terenie gminy Łądek zarejestrowano jedno stanowisko o własnej formie krajobrazowej. Jest to stanowisko wymienione powyżej grodzisko w Łądzie.

Zgodnie z kierunkami działań wskazanymi w pkt. 12 programu Gmina realizowała następujące zadania:

12.1 Gminna ewidencja zabytków

W roku 2017 gminna ewidencja zabytków nieruchomych została zaktualizowana i przyjęta zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych i wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem.

Gmina Łądek podjęła starania w celu okresowej aktualizacji poprzez próbę wykreślenia z ewidencji zabytków obiektów, które utraciły cechy zabytkowe tj. budynku mieszkalnego zlokalizowanego w m. Ciążeń ul. Wiosny Ludów 9 na działce nr 183/1 obręb Ciążeń. Wojewódzki Konserwator Zabytków w Koninie i w Poznaniu negatywnie zaopiniował wyłączenie budynku z gminnej ewidencji zabytków Gminy Łądek.

Zabytki ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków były promowane poprzez:

- Rozpowszechnienie informacji na temat zabytków nieruchomych z terenu Gminy Łądek w szczególności informacji o zespole dawnego opactwa cysterskiego w Łądzie uznanego za Pomnik Historii,
- Udostępnienie gminnej ewidencji zabytków oraz niniejszego „Programu opieki nad zabytkami gminy Łądek na lata 2018–2021” na stronie internetowej Urzędu Gminy w Łądku.
- Promocja Zespołu dawnego opactwa cysterskiego w Łądzie nad Wartą.
- Edukacja w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego
- Włączenie tematyki opieki i ochrony zabytków do zajęć dydaktycznych w szkołach podstawowych i gimnazjalnych prowadzonych przez gminę.
- Wdrażanie do zajęć szkolnych pojęć związanych z krajobrazem kulturowym gminy, pojęcie pomnika i historii.

- Informowanie młodzieży szkolnej o zasobach krajobrazu kulturowego gminy, powiatu i województwa a w szczególności o Pomniku Historii w miejscowości Łądek.
- Organizowanie w ramach zajęć szkolnych wycieczek krajoznawczych po najciekawszych i najważniejszych miejscach w mieście i powiecie oraz przedstawianie znajdujących się tamże obiektów zabytkowych. Zwiedzanie Zespołu dawnego opactwa cysterskiego w Łądzie nad Wartą.

12.2. Plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (Dz. U. Nr 212, poz. 2153), opracowany został plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych.

12.3. Edukacja i promocja w zakresie ochrony zabytków

- włączenie tematyki ochrony dziedzictwa kulturowego do zajęć szkolnych w szkołach podstawowych prowadzonych przez gminę,
- organizowanie w ramach zajęć szkolnych wycieczek krajoznawczych, prezentacja najcenniejszych obiektów zabytkowych i ich historii,
- udostępnienie gminnej ewidencji zabytków oraz „Programu opieki nad zabytkami Gminy Łądek” na stronie internetowej Gminy,
- uwzględnienie obiektów zabytkowych przy wyznaczaniu nowych tras turystycznych i ścieżek dydaktycznych,
- udział w szkoleniach i konferencjach poświęconych ochronie dziedzictwa kulturowego,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi i instytucjami w zakresie popularyzacji ochrony dziedzictwa kulturowego,
- udział w cyklicznych imprezach – wystawach, targach, festynach historycznych – promujących region, w tym dziedzictwo kulturowe,
- współpraca z sąsiednimi samorządami w celu włączenia lokalnych szlaków turystycznych w system ponadregionalny.

W latach 2020-2022 działania były prowadzone na mniejszą skalę ze względu na pandemię koronawirusa.

12.4. Działania zmierzające do poprawy stanu zachowania dziedzictwa kulturowego

- informowanie właścicieli obiektów zabytkowych o możliwościach pozyskania środków na odnowę zabytków,
- merytoryczna pomoc właścicielom obiektów zabytkowych w tworzeniu wniosków aplikacyjnych o środki na odnowę zabytków,
- aktywne zachęcanie sektora prywatnego do zagospodarowania obiektów zabytkowych,

12.5. Renowacja obiektów zabytkowych będących własnością Gminy

Park dworski w Ratyniu – obiekt będący własnością gminy Łądek ujęty w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Łądek. Park znajduje się na działce nr 114 w miejscowości Ratyń. Geograficznie teren ten znajduje się w granicach makroregionu Niziny Południowo-Wielkopolskiej, położonej w dorzeczu środkowej Warty. Teren położony jest bezpośrednio przy drodze wojewódzkiej nr 467. W 2017 roku zostały wykonane prace porządkowe polegające na usunięciu drzew zagrażających życiu i zdrowiu mieszkańców Gminy. Środki w wysokości 70 tysięcy złotych zostały pozyskane z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu. W okresie trwania programu opieki nad zabytkami na lata 2018-2021 wykonano Zakup i sadzenie drzewa liściastego Grab pospolity wraz z palikami zabezpieczającymi 33.

Zakup i sadzenie krzewów liściastych (Lilak pospolity odm. 'Charles Joly'- 9 szt, Cis pospolity odm. 'Elegantissima' - 26 szt, Cis pospolity odm. 'Repandens'- 14 szt szt. na podstawie złożonego wniosku o udzielenie dotacji ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu na wsparcie realizacji przedsięwzięć w zakresie ochrony i kształtowania przyrody w 2018 roku tytuł wniosku: "Nowe nasadzenia zieleni w Parku w Ratyniu na terenie gminy Łądek".

PODSUMOWANIE

Założenia programowe Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Łądek na lata 2018-2021 były realizowane w takim zakresie, na jaki pozwoliła sytuacja finansowa gminy oraz sytuacja epidemiologiczna. W zakresie ochrony i opieki nad zabytkami, gmina współpracuje z placówkami oświatowymi, kulturalnymi, stowarzyszeniami, organizacjami społecznymi, fundacjami i kościołami, promując wartości materialne oraz niematerialne dziedzictwa kulturowego naszej gminy.

Uzasadnienie
DO UCHWAŁY NR LI/337/2022
Rady Gminy Łądek
z dnia 20 kwietnia 2022 roku

Niniejsze sprawozdanie odnosi się do dokumentu „Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Łądek na lata 2018-2021”, przyjętego Uchwałą NR LXVI/370/18 Rady Gminy Łądek z dnia 6 września 2018 r. w sprawie przyjęcia "Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Łądek na lata 2018-2021".

Zgodnie z ustawą o Ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Wójt sporządza sprawozdanie, które przedstawia Radzie Gminy. Z racji przyjęcia programu w roku 2018, sprawozdanie końcowe obejmuje wszystkie lata jego obowiązywania - od roku 2018 do roku 2021.

W związku z powyższym podjęcie powyższej uchwały jest zasadne.